

TEM/25555/08.04.01/2016

Greenpeace kiittää mahdollisuudesta lausua Olkiluoto 1- ja 2-ydinvoimalaitosyksiköiden käyttöluvan ehdosta ja siihen liittyvästä ympäristövaikutusten arvioinnista.

Alkuun haluamme todeta, että mielestämme jo Teollisuuden Voima OYJ:n Olkiluoto 1 ja 2 ydinvoimalaitosyksiköitä koskeva käyttöluvan pidentäminen edellyttää Århusin ja Espoon sopimusten mukaisesti täydellistä ympäristövaikutusten arviointia (YVA) sekä kansainvälistä kuulemistä.

Ydinlaitosten toiminta kuuluu Århusin sopimuksen liitteessä 1 mainittuihin laitoksiin ja ydinlaitosten käyttöään jatkaminen alkuperäisen suunnitellun käyttöään jälkeen on säädelty sopimuksen artiklassa 6.1. Sopimuksen valvontakomitean lausuntoluonnoksen mukaan ydinlaitokset ovat erityisen vaarallisia toimintoja, joiden käyttöään pidentämiseen tarvitaan aina julkinen kuuleminen.¹

Espoon sopimus määrää kansainvälisen ympäristövaikutusten arvioinnin ydinlaitosten käytölle sopimuksen liitteen 1 kohdassa 2. Espoon sopimuksen täytäntöönpanokomitea totesi 30. istunnossaan, että tämä vaatimus koskee myös olemassa olevia ydinvoimaloiden käyttöluvien pidennyksiä, vaikka laitoksella ei olisi tarkoitus tehdä muutostöitä.²

Suomi on allekirjoittanut ja ratifioinut molemmat YK:n alaiset sopimukset.

¹ Draft findings and recommendations with regard to communication ACCC/C/2013/92 concerning compliance by Germany. 2016. United Nations Economic and Social Council. https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/pp/compliance/C2013-92/Correspondence_Party_concerned/C92_Germany_DraftFindings_18.11.2016_for_parties_comments.docx

² Meeting of the Parties to the Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context. Report of the Implementation Committee on its thirtieth session. 2014. United Nations Economic and Social Council. Ks. erit. "Findings and recommendations further to a Committee initiative concerning Ukraine (EIA/IC/C/14)". <http://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/documents/2014/EIA/IC/ece.mp.eia.ic.2014.2.e.pdf>

Kommentit liittyen TEM:in kirjaamiin lupaehtoihin

Ehdotettu lupaehto 3. *“Luvanhaltija saa pitää hallussaan, tuottaa, käsitellä ja varastoida Olkiluodon ydinlaitoksilla niiden toiminnan yhteydessä tai seurauksena syntyviä matala- ja keskiaktiivisia ydinjätteitä siten, että jätteiden kokonaismäärä ei saa ylittää missään tilanteessa 30 000 m³.”*

Ehdotuksessa sanotaan tämä poikkeavan osin luvanhaltijan eli Teollisuuden Voiman hakemuksesta. Päätösehdotuksesta ei kuitenkaan selviä suoraan miten nämä kohdat poikkeavat alkuperäisestä Teollisuuden Voiman hakemuksesta. Teollisuuden voima OYJ on itse hakemuksessaan (5.6.2017 ; TVO-11038, kohta 7.1) kirjoittanut seuraavasti:

“TVO täydentää hakemustaan ja esittää, että ydinjätehuollon osalta käyttöluvan nojalla:

Luvanhaltija saa pitää hallussaan, tuottaa, käsitellä ja varastoida Olkiluodon ydinlaitoksilla niiden toiminnan yhteydessä tai seurauksena syntyviä matala- ja keskiaktiivisia ydinjätteitä siten, että jätteiden kokonaismäärä ei saa ylittää missään tilanteessa 30 000 m³”.

Ehdotettua lupaehto kolme on itse asiassa Teollisuuden Voima OYJ:n oam ehdotus. Lisäksi TVO on itse kertonut samassa hakemuksessaan, että ydinlaitosjätettä syntyisi Olkiluoto 1:stä ja 2:sta haetun 20 vuoden käyttöluvan aikana 7000m³ ja OL3:sta puolestaan 7000m³ ydinlaitosjätettä eli yhteensä 14 000m³. Miksi yläraja on haluttu asettaa yli tuplasti isommaksi kuin arivoitu syntyvän ydinlaitosjätteen määrä? Varaudutaanko Olkiluodossa käsittelemään esimerkiksi Loviisan ja Hanhikiven jätteitä? Jos näin on, niin tästä olisi syytä mainita.

4. Luvanhaltija saa lupaehdossa 3 määritellyissä puitteissa pitää hallussaan, käsitellä ja varastoida myös muut Olkiluodon ydinvoimalaitosalueella syntyvät matala- ja keskiaktiiviset ydinjätteet ja muut aktiivisuusspitoisuudeltaan niitä vastaavat radioaktiiviset jätteet, joiden tuottamiseen, hallussapitoon, käsittelyyn ja varastointiin on myönnetty ydinenergialain tai säteilylain mukaiset luvat, taikka muualla syntynyttä matala- tai keskiaktiivista jätettä, johon luvanhaltijalla tai Suomen valtiolla on ydinenergialain tai säteilylain mukainen huolehtimisvelvollisuus. Pelkkä jäte-erän käsittely ilman pitkäaikaista varastointia ei kuitenkaan edellytä huolehtimisvelvollisuuden siirtoa.

Käytännössä Teollisuuden Voima OYJ:n ja TEM:n ehdottamat lupaehdot merkitsisivät TEM:n mukaan sitä, että TVO voisi käsitellä myös Posivan tuottamat matala- ja keskiaktiiviset ydinjätteet sekä kokonaan laitosalueen ulkopuolella syntyneitä vastaavia jätteitä, jos vain huoltovelvollisuus on siirtynyt Teollisuuden Voimalle / Suomelle.

Greenpeace yhtyy TEM:n näkemykseen siitä, että kaikki Suomessa syntyvä ydinjäte on syytä käsitellä mahdollisimman hyvin.

Greenpeacen mielestä lupaehto 4 olisi kuitenkin syytä muokata siten, että toisin kuin TEM ehdottaa, myös pelkän jäte-erän käsittelyn ilman pitkäaikaista varastointia *pitää* edellyttää huolehtimisvelvollisuuden siirtoa. Vähintään olisi syytä selventää mihin tämä päätösehdotus siitä, että käsittely ei vaatisi huolehtimisvelvollisuuden siirtoa perustuu sillä viitatuissa ydinenergialain ja säteilylain kohdissa (YEL §9 ja säteilylaki (592/1991) 50 ja 51 §) ei mainita tästä asiasta mitään.

Olli Tiainen
Ilmasto- ja energiavastaava
Greenpeace Nordic
040 164 8606
olli.tiainen@greenpeace.org

